

Interjú Kobayashi Yasuo sensei-jel

1999-ben ünnepelte Kobayashi szenszei - O Sensei közvetlen tanítványa - első aikidó dojójának 30. évfordulóját.

Sensei, ön tanított az Aikikai Hombu Dojoban, és most saját hálózatának bővítésén fáradozik. Hány dojoja van?

Több, mint száz dojo van Tokióban, Csibában, Szaitamában. Tizenöt különböző országban vannak külső kapcsolataink.

Hány tanítót és tanítványt számlál a Kobajasi Dojo?

Tíz professzionális oktatóm van. Több, mint száz dojo van, némely százhusz-százharminc regisztrált tanítvánnyal, némely tízzel. Átlagosan húsz-harminc főt vehetünk. Így mondhatjuk, hogy háromezer fölötti taglétszámmal rendelkezünk.

Mondana valamit a képzésről itt Japánban? Van uchideshi-képzés?

Senkit sem kérek föl arra, hogy uchideshivé váljon. Ha a tanítvány elkezd gyakorolni, és úgy megszereti, hogy állását is feladja, uchideshivé válhat.

Ha valaki elhatározza, hogy uchideshi lesz, mit foglal ez magában? Milyen edzésprogramon megy keresztül? Nincsen különleges edzésterv. Az uchideshi részt vesz a péntek reggeli (haladó) gyakorláson, ahol mindenki megjelenik, azon túl pedig a mindennapi edzéseket látogatja.

Amikor valaki uchideshivé válik, van rendszer abban, hogyan vállal egyre nagyobb felelősséget és válik oktatóvá? Igen, általában egy, máskor két évvel azután, hogy a dojoba költözött, tanítványai lesznek. Nem mindenki válhat tanárrá azonnal. Nem azon múlik, ki mennyire szeret gyakorolni - valaki képes tanítónak válni, valaki nem.

Ön szerint mi a jó tanár ismérve?

Mindenek előtt a tanár technikájának biztos lábakon kell állnia. Ez elengedhetetlen feltétel. Másodsor, a tanítás szenvedélye kell hogy legyen és szomjaznia kell a tanulást. És képesnek kell lennie az edzések szigorúvá, ám örömtelivé tételére, és segítenie kell az embereket, hogy megértsék az aikidót.

Rengeteg kis dojoja van egy hatalmas helyett, s tudom, ez jelentőséggel bír az ön számára. Elmondaná, miért gondolja úgy, hogy a sok kis dojo fontosabb?

A nagy és egy helyen lévő Hombu Dojo esetében nagy számú csoportok tudnak edzeni. A helyi dojok nem függnék a távolból bejáró emberektől. Mindennap láthatóan ugyanazon lelkes tanítványok járnak gyakorolni, és a dojo nem válik óriásivá.

Az 50-100 tanítvánnyal egyszerre történő foglalkozás nagy erőfeszítést kíván, míg 30-30 ember három helyszínen való tanítása - bár az ingázás nem egyszerű - olyasminek tűnik, amit átlagos erőbedobással is végre tudok hajtani. Sosem voltak terveim arra nézve, mikor nyitok új dojokat. Pusztán minden ment a maga útján, mert így volt megfelelő.

Véleménye szerint mi a legfontosabb adománya az aikidó gyakorlásának a tanítványok számára?

Az embereket különféle szándékok vezérik. Sokan azért jönnek, mert nyugdíjazásuk után elegendő idejük szabadul fel. Sok kisgyerek gyenge fizikai adottsága és betegessége miatt gyakorol. Az ok számtalan.

Fontos, hogy rávezessük az embert, hogy elkezdje az aikidót, aztán, hogy folytassa a gyakorlást. Ezt elérve arra kell ügyelnünk, nehogy rossz hangulat uralkodjon a dojoban. Körültekintően kell követnünk az alapszabályokat, majd újra és újra felülvizsgálni őket.

Néhány tanár megjártssa magát, csak mert oktató. Talán a tanárnak ez jó, de semmiképpen nem a tanulóknak. A dojoimban a tanítványok nyugodtak. A "régi motorosok" és az újoncok együtt ülnek le egy teára, és jól érzik magukat.

Hány éves a legfiatalabb és hány legidősebb tanítványa?

A legfiatalabb négy, a legidősebb hetvennyolc.

Dojoiban a tanítványok alacsony fokozaton megismerkednek a fegyverekkel. Véleménye szerint miért elengedhetetlen a fegyveres gyakorlás az aikidóhoz?

Ha valaki a shodan megszerzése után veszi kezébe a fegyvert, valószínűleg nem lesz igazán jó benne. Ezért hasznos a kezdetek kezdetétől megtanulni bánni a fegyverekkel, fokozatosan hozzájuk szokni egészen a letelejtől.

Ismerek dojokat, ahol még az első danos tanítványok sem gyakorolnak fegyverrel. Miben látja a fegyverek szerepét az aikidó gyakorlásában?

Az aikidó a dzsúdzsicuból származik, és magában foglalja a kard elleni védekezést. Úgy vélem, a kard és a többi tanulásával a mozgásokra könnyebben fény derül.

Kapott fegyveres tanítást O Senseitől?

O Sensei azt tanította, amit éppen érzett, és sosem mutatott meg semmit kétszer. Ezért fejlesztették ki a vele gyakorlók saját stílusukat, aszerint, hogyan emlékeznek rá. Ez az oka, hogy annyi stílus létezik.

O Sensei nem igazán gyakorolt karddal a Hombu Dojoban...

Nem sokat gyakoroltunk karddal. O Sensei gyakorta szemléltette, ám számunkra nem sok lehetőség adódott a karddal való gyakorlásra a dojoban. Csak azt gyakoroltuk, amit saját magunk láttunk. A Hombu Dojoban még most sem gyakorolnak karddal. A különböző oktatók fegyvertechnikáit szemlélve úgy vélem, Saito sensei módszere a legérthetőbb a tanítványok számára. Ezért olvastotta be ezeket a Kobajasi Dojo gyakorlatai közé.

Hogyan változtatta meg az aikidó az életét?

Általános és középiskolában gyakran megfélemlítettek. Egész fiatalon vesztettem el édesanyjamat, édesapám nevelt fel engem és testvéreimet. Egyedül kellett megállnom a helyemet. Felső középiskolában elhatároztam, véget vetek a fenyegetettségnek, és belefogtam a harci művészetek gyakorlásába. Az egyetem megkezdésével az aikidóba is belevágtam. Úgy gondoltam, megerősít.

Kérem, mondjon néhány szót hat bátyjáról és húgáról.

Én voltam az ötödik a hét testvér közül. Legidősebb bátyám nagyon intelligens. Két Ph.D-je van, egy mérnöki és egy mezőgazdasági. Amikor az iskolába mentem, ott volt a szuper okos bátyám. Mindig alárendeltnék éreztem magamat. A régi időkben a dolgozatok eredményeit a falra függesztették. Az idősebb bátyám mindig a sor elején

állt elsőként vagy másodikként, én pedig a végén kullogtam. Az egyetem megkezdésekor felismertem, nem tudok lépést tartani a bátyámmal akadémiai szinten. Ekkor mentem a budó irányába. Miután nagyon megszerettem, rengeteg energiát fektettem bele.

Valamilyen családtagja gyakorolt aikidót?

Egyik húgom (három éve halt meg) azokban az időkben gyakorolt aikidót, amikor még csak nagyon kevés nő edzett a Hombu Dojoban. O Sensei igen kedvelte, s jobbnak tartotta nálam. Nagyon pontosan tudta a technikákat. Feleségem húga 30 éve gyakorolja az aikidót. A feleségem is csinálta... de nem rajong a tanítási módszeremért... Természetesen a fiam, Hiroaki, és felesége, Mijoko gyakorolnak.

Hol tanított Japánon kívül?

Brazíliába 22 éve mentem, mert egyik uchideshim oda költözött. Észak-Európába is járok, Svédországba, Finnországba, ahogyan Tajvanra is. Egyik tanítványom Calgaryba ment, én is számtalanszor jártam Kanadában. Együtt tanítottunk Colorádóban. Kétszer lowába látogattam. Tojoda szenszei meghívott, menjek és tanítsak Chicagóban. Jelenleg a legnagyobb csoport Koreában van. A csoport felhagyott a hapkidó gyakorlásával, és most aikidót gyakorolnak. Ezen hapkidósok megjelentettek egy könyvet, amelyben kimondják, O Sensei volt a hapkidó alapítója. (A hapkidót és az aikidót ugyanazon írásjegyekkel írják a koreában.) Ez nagy felháborodást keltett a koreai harcművészek között.

E hapkidó csoport a (a Kobajashi Dojo - a ford.) 20 éves évforduló ünnepségén tünt fel, bemutatót akartak tartani. Sosem találkoztam velük korábban, de ez nem mérvadó. "Természetesen - mondtam - próbáljuk meg." Amikor Japánba jöttek, látták, hogyan néznek ki az aikidó technikák itt. Koreában a hapkidót fiatalok gyakorolják, de feltűnt nekik, hogy hazánkban az idősebbek is élvezettel művelik azt. Elhatározták, hogy váltanak az aikidóra, és attól fogva sokszor találkoztunk. Ők az egyik legnagyobb hapkidó csoport Koreában.

Az általam ismert hapkidóban sok a rúgás. A koreaiak inkább az aikidót oltották be saját technikáikba, vagy felhagytak az ütésekkel-rúgásokkal az aikidó kedvéért?

Azok, akik aikidózni akartak, az aikidóval tartottak. Azok, akik nem akartak felhagyni a hapkidó rúgásokkal, különváltak. Egy érdekes faxot kaptam egy napon. A koreában az "ai" egy olyan helyre vonatkozik, ahol beteg gyermekeket kezelnek. Akkoriban és mostanában is feltűnnek szülők beteg kisgyerekekkel a dojoban, és arra kéri az aikidósokat, gyógyítsák meg őket. Egyike a legnevesebb hapkidó bajnokoknak írta azt, hogy a hapkidót O Sensei teremtette meg. Emiatt most egész Koreában bajban van. Még csak sétálni sem sétálhat veszély nélkül az utcán.

A hapkidó alapítója nem koreai volt?

Egy koreai Japánba jött és ott daito-rjú dzsúdzsicut tanult. Visszatérve Koreába, a tanultakat összekeverte a koreai karatéval, megteremtve a hapkidót.

Hatalmas tapasztalatára támaszkodva, úgy gondolja, az aikidót más és másféleképpen csinálják országonként?

Mikor Brazíliába mentem jó pár évvel ezelőtt, nagyban különbözött. Az emberek összekeverték a technikák neveit, cipővel léptek a tatamira. Már nem követik el ezeket a hibákat. Minden megváltozott.

Mi a tanácsa a kezdők számára?

Mindenekelőtt a gyakorlás folytatása.

Kidolgoztunk egy átlátható rendszert kezdők tanítására, egy listát bizonyos számú technikával. Ha nem tartózkodom a dojoban, a többi oktató e kerékvágásban halad, és rögzíti, amikor a tanuló elsajátította az alap elemeket (alap ukemi, tenkan, stb.). Minden dojoban így csináljuk.

A tanárok előtt a dokumentumra tekintve kirajzolódik az adott tanítvány fejlődésének íve. Egyiknek egy hónapig tart, a másoknak két hónapig ugyanannak a megtanulása. Tanítványtól függ.

A listán a tételek sorrendben vannak? A személy akkor léphet tovább a hetesre, ha keresztül ment az első haton?

Oktatója válogatja, de az emberek általában igazodnak a sorrendhez.

Mit tanácsol az aikidó tanároknak? Shihanként, rangidős tanárként, mit tud mondani nekünk, fiatal tanároknak, milyen irányba haladjunk?

A legfontosabb, hogy maguknak a tanároknak élvezniük kell az aikidót, mert ha nem, senkinek sem jelent majd örömet.

Úgy érti, ha egy tanár nem élvezi az aikidót, abba kell hagynia?

Nem, a gyakorlást nem tudod abbahagyni. A gyakorlás mindenképpen halálíg tart. Ugyannak az érzésnek kell eltöltenie, mint O Senseit, aki halála pillanatáig gyakorolt. Napjainkban hirtelen elszaporodtak "a nagy tanítók". Az ember megszerzi a shodant, és azonnal "nagygyá" válik. Ami engem illet, szeretem az ukemit, és mindig csinálom is. Ha mindössze csak dobsz, valójában nem fejlődsz. Ha együtt gyakorlunk és ukemizünk, mindannyian előbbre lépünk.

Mindenkinek azon a szinten kell gyakorolnia, amilyen szinten a partnere gyakorol. Nagyon nem szeretem, amikor valaki úgy ítéli meg, magasabb szinten áll annál, mintsem ukemit szenvedjen el alacsonyabb szinten álló partnere által.

Javaslatára szerint mindannyiunknak edzenie kell kezdőkkel?

Mindenképpen.

Valami meglátás az aikidó szervezetek nemzetközi növekedésével kapcsolatban?

Japánban és Amerikában folyamatosan nő a tanárok és a haladó tanítványok száma. Semmi rossz nincs abban, ha valakinek a csoportja felduzzad. De óvakodjunk más csoportokat kritikával illetni! Az emberek köré gyűlnek azon tanárnak, akinek a tanítási módszerét kedvelik. Sokan szeretik, ahogyan én tanítok, sokan nem. Nincs semmi szükség arra, hogy ilyeneket mondjunk, mint "annak a másik tanárnak az útja nem aikidó". Ha mindannyian felismernék ezt, nem lenne annyi veszekedés, és mindenki jó kijönne egymással. Még a tanárok maguk is "egy húron pendülnének".

Mit gondol az aikidó jövőjét illetően?

A haladó tanítványok számának növekedésével szervezeteik és hatalmuk is növekszik. Ugyanakkor remélem, nem tévesztjük szem elől azt a tényt, hogy az aikidót Ó Sensei Ueshiba Morihei teremtette. Szeretném remélni, az emberek nem saját pozíciójuk miatt aggódnak majd, hanem összefognak a Doshu támogatására.

Hogyan tud az Aikidó Magazin segíteni?

Írjanak minél többet ezekről a dolgokról: ez a legjobb út.